

SPECIFICS OF RENDERING POLITICAL DISCOURSE IN TRANSLATION**СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В ПЕРЕКЛАДІ****Vasylevska T. / Василевська Т.В.***senior lecturer / ст.. викладач*

ORCID ID: 0000-0003-4293-3311

Kyiv National Linguistic University, Kyiv, Velyka Vasylkivska, 73, 03680

Анотація. Політичний дискурс англійської мови, його лінгвістичні та соціокультурні особливості постійно перебувають у центрі уваги лінгвістів, оскільки зв'язок між мовою та політикою очевидний. Політичний дискурс виконує функцію привернення уваги, збудження певних емоцій, переконання слухача. Для такої комунікації характерний високий рівень маніпулювання; мова в політичному дискурсі є насамперед інструментом впливу, переконання та контролю. Прагматична спрямованість політичного дискурсу, його «конкретна установка на одержувача інформації» визначає не лише відбір мовних та немовних засобів, а й спосіб їх подання та організації.

Ключові слова: дискурс, переклад, політика, адаптація, додавання, опущення, перефразування, компенсація.

Вступ.

У світі, де політичний дискурс формує громадську думку, точний та ефективний переклад політичних текстів є надзвичайно важливим. Політичні тексти, які варіюються від промов та офіційних заяв до політичних документів та міжнародних угод, відіграють вирішальну роль у сприянні взаєморозумінню між народами та розвитку дипломатичних відносин. Однак переклад таких текстів – нелегке завдання. Складність мови, культури, ідеології та історичного контексту переплітається, створюючи унікальні виклики для перекладачів. Навіть незначна зміна формулювання чи тону може змінити передбачуваний вплив політичного повідомлення, що призведе до неправильного тлумачення або навіть дипломатичної напруженості.

Політичний переклад вимагає високого рівня майстерності, культурної обізнаності та чутливості до нюансів. Мова в політичних текстах часто переповнена тонкощами, ідіоматичними виразами та культурно специфічними посиланнями, які не завжди перекладаються безпосередньо. Наприклад, політичні лідери часто використовують ретельно підібрані терміни, щоб апелювати до національної ідентичності, історичних подій чи конкретних ідеологій, які можуть мати зовсім інші конотації в інших культурах. Перекладачі повинні розбиратися в цих складнощах, балансує між точністю до

оригінального тексту та необхідністю адаптувати повідомлення таким чином, щоб вони резонували з цільовою аудиторією, зберігаючи водночас задум оригіналу.

Політичний дискурс часто переповнений посиланнями на історію, культурну ідентичність та ідеологічні переконання країни. Лідери та посадовці можуть використовувати культурні символи, історичних діячів або ідеологічні принципи, щоб апелювати до цінностей своєї аудиторії. Наприклад, у промові може згадуватися концепція «свободи» або «демократії» – терміни, які по-різному резонують у різних країнах. Ці культурні та ідеологічні посилання можуть бути складними для перекладу, оскільки вони можуть не мати еквівалентного значення мовою чи культурою перекладу. Перекладачі повинні визначити суть цих посилань і знайти способи передати подібний резонанс для цільової аудиторії.

Дискурсивний аналіз завжди посідав надзвичайно важливе місце як у зарубіжній, так і в українській комунікативній лінгвістиці. Поняття дискурсу, перебуває в полі досліджень не лише лінгвістика, а й філософії, соціології, культурологій, семіотики, тощо. Завдяки роботам учених різних галузей, дискурсивний аналіз сьогодні можна розглядати як самостійний науковий напрям. Окрему увагу приділено проблематиці політичного дискурсу, що відображено в чисельних дослідженнях Т. ван Дейка [4], І. М. Клименко [5], Е. І. Шейгала [6]. Про особливості мовного, мовностилістичного аналізу та перекладу політичних промов писали Н. А. Гайдук [2], О. О. Гайдулін [3] та інші.

Актуальність статті зумовлена недостатньою кількістю наукових праць, які б зосереджувались саме на проблеми перекладу. **Метою** статті є визначення різних засобів впливу, що зустрічаються у межах політичного дискурсу.

Завдання:

- 1) дати визначення поняттю дискурсу;
- 2) окреслити межі політичного дискурсу та визначити його структурні особливості;
- 3) висвітлити технології впливу політиків на слухачів;

4) визначити стратегії перекладу.

Об'єктом стали мовні засоби впливу в англomовному політичному дискурсі. **Предмет** – визначення особливостей їх перекладу.

Виклад основного матеріалу.

У сучасній науковій думці термін «дискурс» трактується неоднозначно. Вважається, що сучасна теорія дискурсу сформувалася як окрема галузь в 60-х роках ХХ століття. Але даний термін почав існувати е задовго до цього. Його визначали як «діалог», «міркування». Т.А. ван Дейк [4] називає дискурсом «актуально винесений текст». З. Харріс [7] дав йому визначення як «метод аналізу зв'язного мовлення, призначений для виведення дескриптивної лінгвістики за межі одного речення в даний момент часу і для співвіднесення мови та культури».

Сучасний український дослідник Ф. С. Бацевич [1], описує поняття дискурсу як «тип комунікативної діяльності, інтерактивного явища, мовленнєвого потоку, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників; синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя»; залежно від тематики спілкування, має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів».

Мовний вплив у масовій комунікації реалізується через широкий спектр лінгвістичних засобів:

1. *Синтаксичні засоби.* До них належать використання нетипового порядку слів у реченні; поєднання коротких простих речень, іноді з одного-двох слів, зі складними синтаксичними конструкціями; використання питальних, умовних та наказових речень. Особливу роль відіграють питальні речення, які функціонують як риторичні питання та зазвичай не потребують відповіді або супроводжуються відповіддю, заздалегідь очікуваною аудиторією. Часте використання неповних речень сприяє підвищенню виразності та динамізму політичної промови. *How long must our people suffer before real change begins? - Скільки ще наш народ має*

страждати, перш ніж почнуться справжні зміни? Риторичне питання повністю зберігається. Воно посилює емоційний тиск на аудиторію. Це є типовим інструментом в політичних промовах.

2. *Лексико-семантичні засоби.* Такі як мовленнєві кліше, усталені вислови, скорочення та акроніми, а також значна кількість власних назв, насамперед топонімів. *We stand united in our commitment to freedom and democratic values.* - *Ми єдині у нашій відданості свободі та демократичним цінностям.* Політичні кліше не рекомендується перекладати креативно. Вони мають бути пізнаваними.

3. *Структурно-композиційні засоби.* Це різні типи повторів, термінологічні ланцюжки та паралельні синтаксичні конструкції, що забезпечують цілісність та ритм мовлення. *We will fight for justice. We will fight for freedom. We will fight for our children.* - *Ми будемо боротися за справедливість. Ми будемо боротися за свободу. Ми будемо боротися за наших дітей.* Повтори підсилюють ритм та емоційне забарвлення. Вони підсилюють ключові ідеї.

4. *Стилістичні засоби.* Метафора, метонімія, гіпербола, літота, синекдоха, порівняння, емоційно забарвлені елементи, зокрема контекстуально позначені жаргонізми, розмовні та діалектні одиниці, сленг, неологізми, евфемізми, використання комічних елементів як засобу впливу на аудиторію. *We are undertaking a military operation to restore stability in the region.* – *Ми проводимо військову операцію з метою відновлення стабільності в регіоні.* Замість слова *war* використали *military operation* – це евфемізм. Тут для перекладача важливо зберегти «офіційно-дипломатичний» тон.

Щодо способів перекладу, то виділяють п'ять типів:

1. *Адаптація.* Використовується для зміни культурного або мовного контексту, щоб аудиторія зрозуміла вислів. *We need to cross the Rubicon and commit to reform.* – *Ми повинні зробити рішучий крок і взятися за реформи.* *Cross the Rubicon* – ідіома, відома в історичному контексті, але не кожен українець її зрозуміє. Перекладач адаптував зміст, замінивши культурний код на зрозумілу фразу і тим сам зберіг сенс.

2. *Додавання.* При перекладі додаються слова чи надається пояснення, щоб

зробити зміст зрозумілішим. *The government will take steps to address the crisis.* – Уряд вживатиме заходів для подолання економічної кризи. Слово економічна було додано, щоб уточнити тип кризи. Часто використовується у політичному дискурсі для забезпечення точності і контексту.

3. *Опущення.* Певні елементи з оригіналу видаляються, якщо вони не суттєві або не зрозумілі аудиторії. *We will fight tyranny, oppression, and all forms of injustice, even if it costs us dearly.* – Ми будемо боротися з тиранією та несправедливістю. *Oppression, and all forms of injustice, even if it costs us dearly* частково опустили. Зробили це для скорочення тексту або адаптації під формат промови.

4. *Перекладання.* При цьому виді перекладу змінюється форма, але зберігається сенс. *We cannot afford to wait any longer.* – Ми не можемо більше відкладати дії. Збережено сенс і наголос, але фраза перекладана.

5. *Компенсація.* Суть полягає в компенсації втраченого одного елемента іншим. *Liberty is not free; it must be defended.* – Свобода не дається даром, її потрібно відстояти, борючись за неї. Додано фразу *борючись за неї*, щоб передати емоційний наголос, який губиться при короткому перекладі.

Висновок.

Перекладачам необхідно розуміти всі нюанси перекладу та ретельно вибирати слова цільовою мовою, щоб уникнути ненавмисних змін у значенні чи конотації, що може призвести до непорозумінь або неправильного тлумачення. Політичний переклад часто виконується у стислі терміни, особливо для живих подій, таких як прес-конференції чи політичні промови, які потребують перекладу в режимі реального часу. Цей тиск додає додаткового рівня складності, оскільки перекладачі повинні швидко виконувати точну та якісну роботу. Помилки або затримки в перекладі політичних текстів можуть призвести до негайних наслідків, таких як швидке поширення дезінформації в ЗМІ. Щоб впоратися з цим викликом, перекладачам потрібні сильні навички управління часом та здатність ефективно працювати під тиском.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
2. Гайдук Н. А. Прагматична динаміка актуальних концептів політичної комунікації: Монографія. – Маріуполь: вид-во МДУ, 2020. – 208 с.
3. Гайдунін О. О. Політичний дискурс як праксіологічна складова політологічного навчання // Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови. Матеріали Всеукр. наради завідуючих каф. соціально-гуманітарних дисциплін. – К.: Генеза, 2007. – С. 23 – 25.
4. Дейк Т. А. К определению дискурса / Т.А. ван Дейк. – Л.: Сэйдж пабликэйшнс, 1998. – 384 с.
5. Клименко І. М. Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою / І. М. Клименко, І. С. Зоренко // Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. – 2012. – Вип. 8. – С. 84– 90.
6. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса [Текст] / – М.: “Гнозис”, 2004. – 326с.
7. Harris Zellig S. Discourse Analysis. In : Language 28, 1952. S. 1

Abstract. *Political discourse in English, its linguistic and sociocultural features are constantly in the focus of attention of linguists, since the connection between language and politics is obvious. Political discourse performs the function of attracting attention, arousing certain emotions, persuading the listener. Such communication is characterized by a high level of manipulation; language in political discourse is primarily an instrument of influence, persuasion and control. The pragmatic orientation of political discourse, its "specific orientation towards the recipient of information" determines not only the selection of linguistic and non-linguistic means, but also the method of their presentation and organization.*

Keywords: *discourse, translation, policy, adaptation, addition, omission, paraphrase, compensation.*